

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАКДА О ДАНУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — СТОИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 П. МЕСЕЧНО. — ПРЕТПЛАТА СЕ ПЛАЋЕ КОРНЕЛУ ЈОВАНОВИЋУ, КОЈИ СЕ ИЗ ЉУБАВИ ПРЕМА ПОЗОРИШТУ ПРИМНО ДА РАЗАШИЉЕ ОВАЈ ЛИСТ.

К Р А Љ Л И Р.

(Наставак.)

Глостер.

Шта! Зар је мртав већем?

Едгар.

Стан'те мало, оче, причекајте,
Док прегледим шта код њега има:

Он збораше о некоме писму. (Чита писмо.)

„Опомени се нашег завештања! Прилика ти се указује сваки час, да га с пута уклоним. Ако само на своје обећање заборавио ниси, то ти и време и место свакога тренутка ту прилику нуди! Врати ли се он дому, као победилац, онда смо све изгубили, и ми смо побеђени: ја ћу остати и даље њему да робујем, називајући тако постељу његову тамницом својом! О Едмунде, ослободи ме од омрзлог друга, па за награду заузми место његово! Са свим од срца љуби те — слободно смем рећи — твоја жена Гонерила.“

Срећа ме је послужила данас,

Те у време, а баш како треба,

Сукобих се са нитковом овим,

Да ми писмо ово шака падне.

Док војводу потражим и нађем,

Њему самом у руке да писмо

Ово предам —

Чини ми се приближују с' војске,

Скоро ће се ударити обе!

Из даљине чујем добовање,

И трубење труба са знацима,

За нападај сваки да је спреман!

Пруж' ми руку твоју, бедни оче,

На безбедно да г' одведем место!

Глостер.

Али ко си, каж' ми, ко си?

Едгар.

Ја сам Едгар, син твој оче, благослови ме!

Глостер.

Едгаре, сине мој мили, да си благословен! (Оду.)

ПОЈАВА ПЕТА.

(Пред корделијиним шатором у француском стану.)

Корделија, Кент, лекар, племић, и неколико војника.
Корделија стоји с Кентом мало по даље од шатора и од осталих.

Корделија.

Драги Кенте, каж' ми, како могу

Да наградим твоју верност врлу!

Живот ми је и сувише кратак,

А што б' хтела, што бих ја желела,

Веома је мало и незнатно!

Кент.

Припознањем вашим, о краљице,

Награђен сам и преплаћен скупо.

Корделија (лекару.)

Је л', лекаре, како ј' оцу моме!

Лекар.

Још једнако на столици спава!

Заповеда л' величанство ваше,

Да га сада из сна пробудимо?

Корделија.

Све, што год вам знање ваше каже,

О лекаре, оно наредите!

Све ћу чинит', што ви наредите?

(Оркестар свира полако, завесе од шатора отварају се лагано. На узвишеној постели Лир спава.)

Лекар.

Приступите сад ближе, краљице!

(Оркестар свира још лакше.)

Корделија.

Добри оче! Мој предраги оче!

О, лекарство чудног изцељења,

Дед' прели се на уснама мојим,

У пољубу једном уједин' се,

Све болове да утолим њему,

Којим сестре моје крвожедне,

Намучише г', отроваше стара! (Пољуби га.)

Кент.

Ох, да врлог срца детињега!

Корделија.

Гле! Лекаре, он отвара очи,

Он се буди, говор'те му штогод!

Лекар.

Продужите ви говор, краљице,

Ваш глас на њ ће дејствовати боље!

Корделија.

Величанство, како вам је сада,

Је л' вам лакше, осећате л' се боље?

Лир.

Неправду ми велику чините,

Из мртвила што ме подижете!

Корделија.

Величанство, познајете л' мене?

Лир.

Познајем те, ти си душа земна;

Ал' речи ми, када си умрла?

Корделија.

Непрестано још је изван себе!

Лекар.

Он се сада тек буди, краљице!

Претри'те се јоште за кој' тренут!

Лир.

Где сам био?

Где сам онет сада?

Корделија.

Погледај ме!

Остав' твоје руке,

Нек' још стоје по врх главе моје!

Благослова твога дај ми, оче!

О, не клечи! Преда мном не клечи!

Лир.

Само немој исмева' ме тако;

Ја сам болан и немоћан старац!

Осамдесет година сам равних

Од рођења свога па до сада држио

Пзбројао; — па правда тв кажем,

Чисто с' бојим да реметан нисам;

Не знам где ми моја глава стоји!

(Наставиће се.)

ПОЗОРИШТЕ НА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ У БЕОГРАДУ.

(Наставак.)

Благоје Вожић. Што г. Кујунџић брани позориште, можда има право, јер можда он бесплатно у позоришту седи. (Жагор.) Ја сам тако дознао. Што се тиче тога, чудно ми је, како он срањује позориште са нашом црквом. Зло и наопако браћо, ако се и у цркви почну грдити и љубити као у позоришту. Али шта каже брат Вуја, да је кнез Михаило дао новац, то је заиста тако, али ваљда он није дао да се натовари терет народу и да плаћа сиротиња толики новац. Један сиромасељак, који не уме још ни да се обуче, он не зна ни шта је позориште. Дакле одсудно сам противан, да се ништа не даје.

Адам Богосављевић. Ја позориште управо сметрам као једну установу богаташку и господску, у којој господа и богаташи, не знајући шта ће и како ће од обести, проводе своје залудно време и налазе себи забаве. Не признајем, да је позориште школа морала, јер видим, да у великим варошима, где има позоришта, ту има највише непоштења. Ту највише седе господа и богаташи, који немају шта да раде. За то сам, да се та помоћ позоришту не даје, него нека да помаже општина бе-

оградска, од кога се непосредно и користи, ако има какве користи. (Св. св. од срца.)

Н. Крупежевић. Ја знам, да чим сам устао, да ви знате, да сам ја против позоришта, и ја то не кријем. Ја знам и то, да има извесне госпде, која ме нерадо слушају, али ја ћу молити ту господу, да ме сад само послушају, па ма ме други шут не слушали.

Највећа препрека, која нам смета да збришемо ову помоћ позоришту, јесте то, што каже брат Урош, да је она озакоњена. —

У сваком друштву државном има два реда људи. Један ред који управља тим друштвом, који ствара законе, те односе друштвене, и други је ред много већи, а она мањина из првога реда управља. Тај ред, који управља већином, ми зовемо: господа — чиновници. Пре народних скупштина издавао је законе државни савет, — дакле све сама господа. После тога дошла је народна скупштина и добила у неколико ту власт. Прве народне скупштине, ја смем отворено да кажем, нису самостално стварале законе. На њих су упливисале много владе. (Чује се: Ми се ограђујемо! то је увреда. Жагор.)

Молим вас, ја нисам свршио. Дакле није никако чудо, што је и позориште уведено у закон и сва помоћ позоришту узаконена. Та господа су све своје плате регулисали законом, а пандурске нису, па кад смо решавали о платама, онда смо могли пандурима да умалимо плате, а њихове нисмо могли. (Чује се: О томе није реч). Јест, али о томе не ћу даље да говорим.

Да ли је позориште корисно или није, о томе не ћу да говорим, јер ја нисам стручан у томе. Али, оно се зове народно позориште, а није народно него београдско. По томе рачуну требало би, да се и саборна црква у Београду зове народна, јер у њој служи митрополит народни, тамо долази поглавица народни, па би требало и она да се издржава и оправља помоћу свега народа. Но није тако. Ту треба гледати, ко се највише том установом користи.

Србију много кошта тај Београд. Српска сиротиња плаћа Београду особите повластице, које издаје годишње много. Београд има особиту полицију, на коју народ троши милион гроша. То је једно.

Друго, Београд има свој варошки суд, и тај се плаћа из државне касе. Даље, Београд има и трговачки суд, па се и тај плаћа из државне касе. (Чује се: То није питање на реду). Ја хоћу да изложим побуде за моје мишљење. Ја хоћу да докажем, да је неправдо, да народ плаћа једну установу, која у Београду постоји, којом се београђани користе, и о којој је овде реч. Дакле, молим вас, саслушајте ме. Даље, у Београду по-

стоји управа фондова, у коју Београд улаже $2\frac{1}{2}$ по сто, а остала Србија $97\frac{1}{2}$ по сто. Из управе пак узима Београд 70 по сто, а сва Србија 30 по сто! За београдску господу и госпође из сиротне народне касе даје се годишње 200—300 дук. на паркове, који се граде, те да се београдска господа и госпође шетају. Београдској господи и госпођама свира варошка банда, састављена из сељачких синова, која се ређа једне недеље овде на Калимегдану, а друге у парку код финансије. (Чује се: Није истина).

Молим, молим, ја и опет ћу да кажем, да београдско позориште није народно позориште, него чисто београдско. (Чује се: Није, није!)

Што каже брат Вујо, да ради спомена кнеза Михаила не треба ту установу да рушимо, ми је и не рушимо. Позориште остаје, али га ми не можемо из државне касе да потпомажемо. Недао бог, да ми тиме што вређамо великог кнеза Михаила. Мир нека је његовом праху. Њега сиротиња није ни вређала никад, народ је њега волео, него господа су му и главе дошла. (Жагор).

Што каже Кујунџић, да се у позоришту буди дух народни, ја знам, да дух народног ослобођења није поникао из позоришта, ни са бине, него у селу са гулама, у опанку и гуњцу сељачком. (Чује се: То је истина!) Ја сам против помоћи позоришту. Ја мислим, да ни један сеоски посланик не може гласати за помоћ из народне сиротињске касе београдском позоришту.

(Наставиће се.)

Д Ш С Т И Њ Ш.

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу). Загребачки храм Талије на марковом тргу беше у фебруару за недељу дана призором бучног ентузијазма, којим Загребчани почастеше франц. певачицу Донадио. „Било је ту“, вели „Vienac“, „клицања, пљескања, викања; било је венаца, цвећа, песама, поклона. Све је кључало и врело, шта више и наш красни спол био је захваћен неком аполинском манијом. Госпођица Донадио оставила је Загреб, отпевавши на растанку песму, коју је саставио Зајц. Да је Донадио врсна уметница, знаменита певачица и глумица, нема сумње, али питамо, је ли право било, да су Загребчани чинили уметници толике јавне овацце? Ми смо људи јужњаци, наша крв узаври лако, ако кад и кад доста лењо тече. Нама, истина, није жао, да се публика живо занела за уметницом, јер је занос за умет-

ност нешто племенито и узвишено, шта више ми бисмо желели, да буду Загребчани више пута живље занесени, него збиља што су у јавним пословима, те да не буде оног несвеселог мртвила, у ком се љуља наш главни град. А та слава беше доиста намењена уметности, јер кад би се све тврдило — што је невероватно — да се толико и толико стотина младе и старе госпде заљубило у особу госпођице Донадијеве, то се нису могле заљубити у њу оне многобројне загребачке госпође и госпођице, које су доказивале свој ентузијазам бурним пљескањем.“ Госпођица Донадио, која је певала и у бечкој дворској опери и у народном позоришту мађарском у Будим-Пешти, вољна би била доћи и у Нови Сад, кад би јој се за сваку представу осигурао чист приход од 400 фор. а. вр.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

4. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 3.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 2. АПРИЛА 1877.

ПРВИ ПУТ:

ДЕВОЈАЧКИ ЗАВЕТ.

ШАЉИВА ИГРА У 5 ЧИНОВА, ОД ГРОФА АЛЕКСАНДРА ФРЕДРА, ПРЕВЕО Е. ТОМИЋ.

О С О Б Е:

Дубровска

Ј. Поповићева.

Анђелија

М. Рајковићка.

Блара

Ј. Сајевићка.

Радостин

С. Рајковић.

Густав

Сајевић.

Албин

Бошковић.

Иван, слуга

Рашић.

Г. М. РАЈКОВИЋКА и Г. С. РАЈКОВИЋ, пре чланови народног позоришта у Загребу,
као гости.

У недељу 3 априла: „ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ“. Романтична драма у 5
чинова, с предигром.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и
од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. в. у српској народној задруж-
ној штампарији, у књижари браће М. Поповића, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.